یادداشت

کارنامه ضعیف مجلس درباره آسیب‌های اجتماعی

احمد حکیمی‌پور
نماینده اسبق مجلس شورای اسلامی

سال‌هایی که چندان هم دور نیستند در گزارش‌های مختلفی، به صورت محدود، با نگاهی آماری به موضوع آسیب‌های اجتماعی و رفتارهای پرخطر گروه‌های مختلف در اجتماع پرداخته می‌شد. شاید همین موجب غفلت عده‌ای از مسئولان از توجه به متن جامعه و اتفاقاتی که در رشد شکاف بین نسل‌ها صورت می‌گرفت شده است و حالا در لایه پنهان اجتماع با آسیب‌هایی روبه‌رو شده‌ایم که گویی افسار گسیخته‌اند و مهاری بر آنها نیست. با نیم‌نگاهی به آنچه واقع شده است، می‌توان از دو منظر به موضوع نگاه کرد. اول آنکه اقدامات کارشناسی و آمارهای ثبت‌شده به‌دور از آینده‌پژوهی تحولات پیش‌روی اجتماع بوده‌اند که چنین سیر رویدادی مهمی، ملاک اولویت مسئولان قرار نگرفته یا اینکه حاکم‌شدن نگرش سیاسی بر سیر بررسی تحولات پیرامونی، موجب شده تا پنهان‌کاری از ارائه آمارهای واقعی و تغییرات اجتماعی با رویکرد منفی، جای شفاف‌سازی را بگیرد و این‌گونه کشور به گرداب چالشی بیفتد که اکنون حتی بیان علنی آن هم به چاره‌اندیشی منجر نمی‌شود. زمانی فقط آمار محدودی از ابتلا به اعتیاد، آن هم در سنین بالا یا آسیب‌های خرد اجتماعی باعث ایجاد دغدغه بود و اینک فراگیرشدن اعتیاد به چالشی مبدل شده است که حتی عضو کمیسیون اجتماعی همین مجلس، رشد بودجه ستاد مبارزه با مواد مخدر در سال ۹۵ را راهکار حل آن نمی‌داند! به تکرار در این سال‌ها از تحکیم بنیان خانواده سخن گفته‌ایم و نمایندگان محترم مجلس در چند دوره اخیر نطق‌هایی داشته یا مسئولان طرح‌هایی را در کلام بیان کرده‌اند؛ ولی اکنون می‌شنویم که از هر سه ازدواج یکی به طلاق منجر می‌شود! هر روز با افزایش زنان سرپرست خانوار روبه‌رو هستیم که فقر و بیکاری آنها را به تن‌فروشی در پهنه خیابان‌ها می‌کشاند و جالب آنجاست که سال‌ها پنهان‌کاری نسبت به اصل وجود چنین اتفاق تلخی که به‌ناچار غرور زنان سرزمینمان را به مرز نابودی می‌کشاند کفایت نداشته که اکنون نیز عده‌ای پرداختن به آن را در راستای فرهنگ‌سازی و حل مسئله به منزله تابوشکنی برای ترویج فحشا قلمداد می‌کنند! حالا شاید جای شکر آن باقی است که این روزها در حاشیه اتوبان‌ها نمادهایی از تبلیغات محیطی را می‌بینیم که از پیشگیری برای ابتلا به ایدز سخن می‌گوید؛ چراکه تا همین چند سال اخیر حتی صحبت‌کردن درباره پدیده ایدز که اکنون با کاهش سن ابتلا به آن روبه‌رو شده‌ایم، نیز قبیح قلمداد می‌شد. شاید بیراه نباشد که بگوییم حدود ۱۳ دستگاه مسئول داریم که در عرصه اجرائی باید به اجرای سیاست‌هایی در راستای کاهش آسیب‌های اجتماعی بپردازند و مجلس به‌عنوان نهادی قانون‌گذار موظف است با بررسی و پژوهش و غربال‌گری طرح‌ها و لوایح، به تصویب قوانینی تاثیرگذار در راستای کاهش معضلات اجتماعی کمک کند؛ ولی نکته‌ای که تأمل‌کردنی است، اینکه در این سال‌ها با افزایش آمار آسیب‌های اجتماعی مواجه بوده است و آنچه حائز اهمیت است، اینکه بسیار در این سال‌ها دراین‌باره سخن گفته شده است و مسئولان مختلفی از نمایندگان مجلس و مقامات دولتی به سخن‌ورزی در این عرصه پرداخته‌اند.

ادامه در صفحه ۱۷

عکس: ایرنا

بررسی جلسه نقد مستند «مادرکشی» از زاویه دید مسائل زیست محیطی

در ستایش گفت‌وگو درباره تراژدی آب

حمیدرضا میرزاده: آنچه بر سر آب و منابع آن در ایران آمده، با روایت‌های مختلفی بیان شده است. گاهی مقالات مطبوعاتی و گاهی برنامه‌های تلویزیونی و مختصری و نیز فیلم‌های مستند در بیان این روایت نقش داشته‌اند؛ روایتی غم‌بار از سرنوشت حیاتی‌ترین مایع روی زمین. مستند «مادرکُشی» یکی از همین روایت‌هاست. فیلمی به کارگردانی «کمیل سوهانی» که با حمایت مرکز بررسی‌های استراتژیک ریاست‌جمهوری ساخته شده و برخلاف بسیاری از فیلم‌های مستندی که کارفرمای دولتی دارند، وقایعی تلخ را به تصویر می‌کشد.

سوهانی در این فیلم از زاویه دید خود، به آنچه بر سر منابع آب ایران رفته و اشتباهات مدیریت کلان منابع آب می‌پردازد. در نگاه اول، سوهانی به همان صراحتی که نام فیلم را انتخاب کرده، از سدسازی، مدیریت منابع آب زیرزمینی، مدیریت محصولات کشاورزی و مدیریت یک‌سویه و دولتی منابع آب انتقاد می‌کند. او معتقد است مدیریت آب در سال‌های گذشته، بزرگ‌ترین آسیب‌ها را به «مادرِ زمین» وارد کرده و آن را به مرگ نزدیک کرده است.

اگرچه روایت سوهانی را می‌توان روایتی نسبتا یک‌طرفه و تنها از دیدگاه محیط زیستی و مخالفان سدسازی و انتقال آب دانست، اما تصاویر و واقعیت‌های به تصویر کشیده شده، چنان گویاست که جایی برای چانه‌زنی‌های بعدی نمی‌گذارد. تصویر سدهایی که آبی پشت آن ذخیره نشده، زمین‌هایی کشاورزی که آبی برای آبیاری آنها نیست، فروچاله‌هایی که به دلیل جانمایی اشتباه یک نیروگاه و برداشت بی‌رویه از سفره‌های آب زیرزمینی به وجود آمده و همچنین نخل‌های خشک آبادان، واقعیاتی است که مانند سیلی به صورت مخاطب می‌خورند. از جالب‌ترین نکات این فیلم، استفاده از تصاویر آرشیوی از مراسم افتتاح طرح‌های مدیریت آب، مانند سد گتوند و نیروگاه کبودرآهنگ است؛ مراسمی که در آنها مسئولان وقت از فواید طرح خود می‌گویند، اما اندکی پس از افتتاح، نه خبری از آب مانده و نه فواید.

از مادرکشی در دوره اخیر جشنواره سینما حقیقت تقدیر شد و تاکنون چندین بار در جمع‌های مختلف به نمایش درآمده است، اما شاید تاثیرگذارترین جمعی که به تماشای این فیلم نشسته است، جامعه مهندسان مشاور ایران باشد. جمعی که بسیاری از آنان را شرکت‌های عمران و سدساز تشکیل می‌دهند و روز یکشنبه ۱۱ بهمن گرد هم جمع شدند و به تماشا و نقد و بررسی فیلم پرداختند. جلسه‌ای که با تشنج همراه بود، اما بحث‌های زیادی در دل خود داشت؛ چراکه نیمی از افراد داخل سالن، مهندسان مشاور و نیم دیگر نیز فعالان محیط زیست بودند.

واکنش غالب به این فیلم از سوی مهندسان مشاور، واکنشی منفی بود؛ اگرچه بسیاری از آنها نیز واقعیت‌های به تصویر کشیده شده درباره سرنوشت مصیبت‌بار منابع آب را کتمان نکردند. در این جلسه، «علیرضا دائمی»، معاون وزیر نیرو با تمجید از ساخت این فیلم، به‌چالش‌کشیدن مدیریت منابع آب و سدسازی را مفید دانست. اگرچه این نکته را نیز فراموش نکرد که نقد، باید با اطلاعات دقیق و مشاهده تمام واقعیت‌ها انجام شود، اما نظر بسیاری از حاضران در جلسه درباره «نقد سدسازی»، مثبت به نظر نمی‌رسید. ظاهرا برداشت بسیاری از نمایندگان شرکت‌های مهندسان مشاور سدساز این‌چنین بود که سدسازان در این فیلم به «خیانت» متهم شده‌اند. حال آنکه چنین نبود. در بخشی از فیلم، یکی از کشاورزان که سابقه‌ای طولانی در زمینه صادرات پسته از ایران دارد، در اظهارنظری شخصی درباره خود گفت: «در خیانتی بزرگ سهیم بوده‌ام». این کشاورز معتقد بود در کشور خشکی مانند ایران، افزایش صادرات محصولات کشاورزی به معنای صادرکردن آب است و به همین دلیل او فعالیت‌های خود را به‌گونه‌ای، خیانت تلقی کرده بود، اما این تلقی را به هیچ‌کس و هیچ دستگاهی تعمیم نداد. با وجود این، به نظر می‌رسد برخی از تماشاگران این تعبیر را به خود گرفتند که البته جو نسبتا متشنج جلسه نیز به این تعبیر اشتباه دامن زد.

آن‌طور که در این جلسه و البته گفت‌وگوهای پیشین درباره مدیریت منابع آب و سدسازی مشهود بود، عمدتا سدسازان از فعالیت‌های خود، قاطعانه دفاع می‌کنند و در مقابل، بسیاری از فعالان محیط زیست نیز قاطعانه سدسازی را مردود می‌دانند. معمولا بحث‌ها به سمت مطلق‌نگری به فعالیت سدسازی و انتقال آب می‌رود که به نظر می‌رسد رویکردی اشتباه است. آنچه در مدیریت منابع آب ایران می‌گذرد، نگاهی بخشی و بی‌توجه به مقتضیات سرزمینی است. در بسیاری موارد، طرح‌های مدیریت منابع آب با فشار گروه‌های سیاسی و نمایندگان مجلس اجرا شده‌اند و در مواردی نیز اشتباهات در جانمایی و مهندسی، این طرح‌ها را زیان‌آور کرده است. آن‌طور که معاون وزارت نیرو در همین جلسه اذعان کرد، در بسیاری موارد طرح‌هایی به وزارت نیرو تحمیل شده که کارشناسان این وزارتخانه نیز با آنها مخالف‌اند. شاید بهترین تعبیر را «عباسقلی جهانی»، از کارشناسان باسابقه مدیریت آب، بیان کرد. او گفت: «آنچه تحت عنوان ساخت سازه‌های بزرگ در کشور انجام شده، توسعه نیست، بلکه عمران نام دارد. توسعه، نیازمند بررسی همه جوانب است». توسعه، نیازمند بررسی همه‌جانبه و برنامه‌های فراگیر است. به بیان دیگر، تنها با وجود مطالعات «آمایش سرزمین» است که می‌توان به توسعه اندیشید؛ مطالعاتی فراگیر که مشخص می‌کند هر نقطه از سرزمین، قابلیت بارگذاری کدام فعالیت اقتصادی و عمرانی را دارد. با وجود مطالعات آمایش سرزمین، قطعا فشارهای سیاسی تاثیری در تصمیم‌گیری درباره فعالیت‌های توسعه‌ای نخواهد داشت. چنین مطالعاتی، در دهه ۱۳۴۰ برای ایران پیشنهاد شد، در دهه ۱۳۸۰ آغاز شد و در همان سال‌ها با انحلال سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی، نیمه‌کاره رها شد. در واقع مصایبی که بر سر منابع آب در ایران آمده، ناشی از نبود چنین مطالعاتی است. وضعیتی که هر بخش، تنها و تنها به موقعیت، پیشرفت و توسعه خود می‌اندیشد و آنچه از بین می‌رود، زیرساخت‌هایی حیاتی مانند آب و خاک است. پس در چنین موقعیتی، نه می‌توان پیکان اتهامات را فقط به سوی وزارت نیرو گرفت و نه سدساز. تقصیر اصلی گردن چیزی است که وجود ندارد؛ مطالعات آمایش سرزمین.

مادرکشی هرچه هست و هر ایرادی که دارد در یک نکته موفق به نظر می‌رسد؛ ایجاد انگیزه برای گفت‌وگو درباره آب و مدیریت آن است. باید گفت‌وگوها را ادامه داد و فضای متشنج را از آن زدود. فقط در آن صورت است که می‌توان به مدیریت صحیح آب در سرزمین ماهیتا خشک ایران، فکر کرد

درواقع با نگاهی دقیق‌تر به نظر می‌رسد، مادرکشی فیلمی است که بیشتر از آنکه منتقد سدسازی باشد، منتقد نگاه غیرتوسعه‌ای و صرفا عمرانی به مدیریت آب در ایران است. یا به تعبیر «محمد فاضلی»، معاون مرکز بررسی‌های استراتژیک ریاست‌جمهوری «فیلم، درباره نظام تدبیر در مدیریت آب است، نه درباره سدسازی». نظام تدبیری که در آن، همه توقعات از تأمین‌کننده است و مصرف‌کننده آب، همواره در حاشیه امنیت قرار دارد. فراموش نکنیم که ۹۰ درصد آب در ایران صرف کشاورزی می‌شود (همانند بسیاری نقاط جهان)، اما آن‌قدر که منتقد سدسازی در ایران وجود دارد، منتقد بازدهی آبی زمین‌های کشاورزی وجود ندارد! این گفته به آن معنا نیست که سدسازان کاملا بی‌تقصیرند، نه! اما همه تقصیرها نیز گردن آنها نیست. جانمایی‌های اشتباه سدها و طرح‌های مخرب انتقال آب، نمونه‌ای از این تقصیرهاست. اما از طرفی نیز نمی‌توان از بنگاه‌هایی اقتصادی که ماهیت اصلی و سودشان در ساخت‌وساز است انتظار داشت تا در نبود مطالعات آمایش سرزمین، از فضای به‌وجودآمده برای فعالیت سدسازی استفاده نکنند؛ آن‌هم در شرایطی که بخش کشاورزی همواره بدون وجود منتقد، درخواست‌هایی بی‌پایان برای تأمین آب دارد.

نه‌فقط در این جلسه چهارساعته که به نظر می‌رسد در تمامی جلسات با موضوع مدیریت منابع آب، بحث‌ها بیشتر از آنکه بر سر مدیریت همه‌جانبه آب (از تأمین گرفته تا مصرف و بازمصرف) باشد، بر سر دفاع یا انتقاد از سدسازی است. سدسازان که عمدتا مهندسان عمران هستند، همواره کارشناسان محیط زیست را به نداشتن اطلاعات از آب و منابع آن متهم می‌کنند و در مقابل به بی‌توجهی به کارکردهای اکولوژیک آب متهم می‌شوند. معمولا از درون چنین بحث‌هایی، این نکته استخراج نمی‌شود که «چه بر سر آب آمده» یا اینکه «چه باید کرد؟» که پاسخ به سؤال دوم بیش از انتقاد و دفاع از سدسازی، گره از مشکلات کشور باز می‌کند؛ پاسخی که نیازمند تصمیم‌گیری شفاف درباره طرح‌های مدیریت منابع و تأمین آب است.

مادرکشی هرچه هست و هر ایرادی که دارد، در یک نکته موفق به نظر می‌رسد؛ ایجاد انگیزه برای گفت‌وگو درباره آب و مدیریت آن؛ اتفاقی که روز یکشنبه رخ داد. باید گفت‌وگوها را ادامه داد و فضای متشنج را از آن زدود. فقط در آن صورت است که می‌توان به مدیریت صحیح آب در سرزمین ماهیتا خشک ایران، فکر کرد.

گزارش

تلاش ایران برای جذب ۲ میلیون گردشگر روس

● **شرق:** «ایران به عنوان یک کشور همسایه باید بتواند بین سه تا پنج درصد گردشگران روس را که حدود یک تا دو میلیون نفر می‌شوند، جذب کند». مسعود سلطانی‌فر، معاون رئیس‌جمهور و رئیس سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری، در مصاحبه با خبرگزاری اسپوتنیک روسیه با اعلام این مطلب گفت: پیشنهاد لغو روادید بین دو کشور ایران و روسیه به مراجع ذی‌صلاح ارسال شده است و وزارت خارجه و دولت جمهوری اسلامی با این لغو تدریجی روادید موافق هستند و ذهنیت بسیار خوبی در میان مسئولان دو کشور در این زمینه وجود دارد. در مرحله اول پیشنهاد شده است دارندگان گذرنامه‌های سیاسی و خدمت، لغو روادید شوند و در مراحل بعدی برای همه اتباع دو کشور لغو روادید صورت گیرد، تسهیل سفر گردشگران روسیه به ایران و همچنین گردشگران ایرانی به روسیه برای مسئولان دو کشور از اهمیت بسیار زیادی برخوردار است. معاون رئیس‌جمهور افزود: ۴۴ میلیون گردشگر روس در سال ۲۰۱۴ به کشورهای مختلف سفر کرده‌اند که ایران به عنوان یک کشور همسایه باید بتواند بین سه تا پنج درصد این گردشگران، یعنی حدود یک تا دو میلیون نفر را جذب کند، این در حالی است که در سال ۲۰۱۵ کمتر از ۵۰ هزار گردشگر روس به ایران سفر داشته‌اند و برای جذب یک تا دو میلیون نفر گردشگر به طور قطع باید تسهیلات و امکانات خاصی تدارک دیده شود. رئیس سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری گفت: بین چهار تا چهارونیم میلیون گردشگر روس، سالانه از ترکیه و حدود دو تا دوونیم میلیون روس از مصر بازدید می‌کردند، اما پس از مشکلاتی که میان روسیه و ترکیه به وجود آمد، در ماه‌های اخیر شاهد کاهش سفر گردشگران روس به این کشورها بوده‌ایم. وی با اشاره به سفر معاون گردشگری سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری به همراه هیأتی از بخش خصوصی فعال گردشگری به روسیه، افزود: در این سفر، بحث‌های بسیار سازنده‌ای بین مسئولان گردشگری روسیه در بخش خصوصی و دولتی و معاون گردشگری کشورمان صورت گرفت و مباحث مقدماتی برگزاری تورهای مختلف برای گردشگران روس مورد توافق دو طرف قرار گرفت. رئیس سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری اظهار کرد: به دلیل تنوع اقلیمی در ایران و تفاوت آن با کشور روسیه، شهروندان روس که در اکثر مناطق این کشور دمای ۱۰ تا ۲۰ درجه زیر صفر را تجربه می‌کنند، می‌توانند با سفر به ایران در یک پرواز چهار تا پنج‌ساعته از هوای مطبوع جزایر کیش و قشم استفاده کنند. وی با اشاره به اینکه اماکن مذهبی و زیارتی ایران مقصد مناسبی برای گردشگران مسلمان روسیه است، یادآور شد: ایران یک کشورموزه است که اماکن فرهنگی و تاریخی کم‌نظیر بسیاری در کرمان، یزد، اصفهان، شیراز، تبریز و دیگر شهرها دارد و علاوه بر امکانات رفاهی و تفریحی که در جزایر ایرانی همچون قشم و کیش وجود دارد، وجود مراکز تجاری در این مناطق، امکان خرید را هم برای گردشگران فراهم کرده است. سلطانی‌فر در ادامه به حضور سرمایه‌گذاران کشورهای مختلف در بخش گردشگری ایران اشاره کرد و افزود: در سفر هیأت ایرانی به ریاست معاون گردشگری به روسیه که در هفته‌های گذشته انجام شد، روس‌ها، ایران را به عنوان یکی از مقاصد گردشگری جایگزین ترکیه و مصر دانستند.

جدول ۲۴۷۱ ■ طراح: بیژن گورانی

افقی:

۱- زیارت خانه خدا- رمانی تاریخی و عاشقانه نوشته بهنام ناصح- مقیاس سنجش اندازه‌های نقشه نسبت به نمونه واقعی ۲- رجولیت- نوعی پارچه ضخیم و خشن- برافروخته ۳- عطرمایه- قوای نظامی یک کشور- افزون شونده ۴- اسب تندرو- خجالتی- خرس فلکی ۵- مرغ سعادت- شیر کوهی- جیوه ۶- چالاک- معطر- از هالوژن‌ها ۷- تکرار حرف دوم- زرنگ و حقه باز- داغ‌داغ ۸- باد موافق کشتی- هم آهنگی- جوینده راه ۹- صمغ برخی درختان- شهری در استان سیستان‌وبلوچستان- رودی در فرانسه ۱۰- خطاب غیرمؤدبانه- از اقوام ایرانی- باب روز ۱۱- سوره سی‌ویکم قرآن- نوعی مسلسل دستی سبک- حیله‌ورزی ۱۲ - نیم‌تشنه!- ترمز کشتی-گیر ودار ۱۳- یاری‌کننده- ورزش یخ و چمن- از درجات نظامی ۱۴- دهقان- میوه‌ای با دانه‌های دارویی- صداهای زمینه فیلم ۱۵- شیرینی سوغات کرمانشاه- فلزی با جلای بسیار زیاد- زیرپا مانده.

عمودی:

۱- کار افتخارآفرین و شجاعانه- ظرف بزرگ برای نگهداری مایعات- از آلات موسیقی ۲-زنگ‌گردن چهارپا- از جاذبه‌های گردشگری شهر تبریز ۳- شهری در استان فارس- راه و روش- پیش قراول ۴- چهره نما- پارسای دیرنشین- شاداب و سرحال ۵- دریچه باز و بسته‌کردن سیلندرهای خودرو- ماه پاییزی- نشانه مفعولی ۶- نوعی موسیقی غربی- زمان‌ها- از بنادر جنوبی کشورمان ۷- آژیر خطر- از بنیان‌گذاران فکری انقلاب کبیر فرانسه- مهربانی ۸- آتش- مسئول توزیع چای در ادارات- به صورت عمده ۹- دفتر حساب روزانه- روادید- خلأ ۱۰- سال ۳۶۵ روزه- لطف و مهربانی- زندان مسعود سعد سلمان ۱۱- زمینه- واحد پول قطر- از پیامبران بنی‌اسرائیل ۱۲- ضرورت- زدانش دل پیر... بود- نوعی پارچه از الیاف گیاهی ۱۳- پدر آذری- دمل چرکی- کشف شده ۱۴- از سرداران بزرگ دوران دفاع مقدس که به او لقب «مسیح کردستان» دادند- خوردن ۱۵- برگزیده از هر چیز- محل تهیه و فروش لباس- نویسنده ایتالیایی اثر «کمدی الهی».

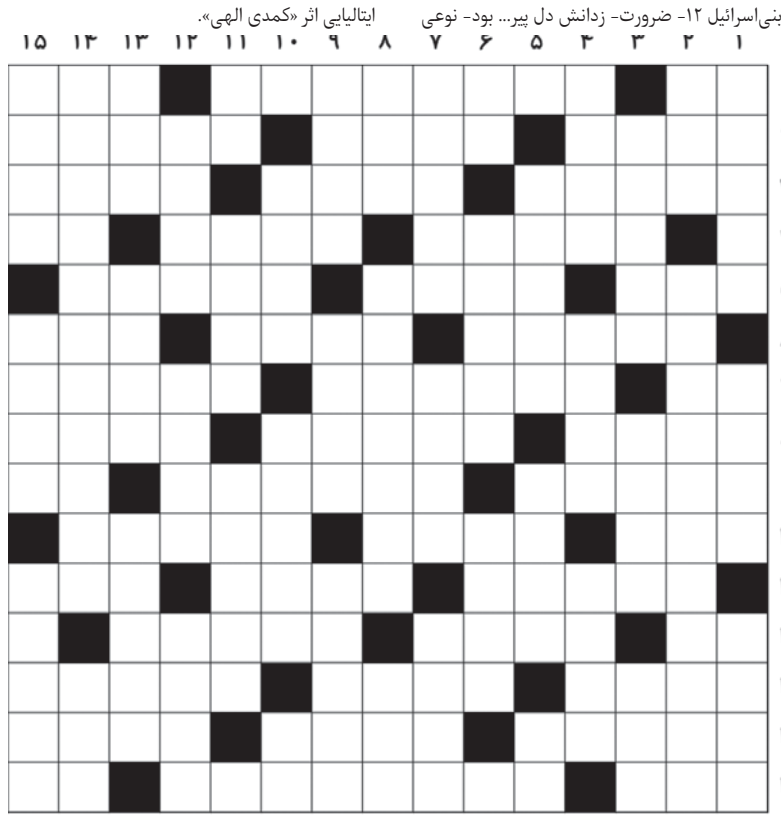

حل سودوکو سخت

۸	۷	۳	۲	۴	۵	۱	۹	۶
۵	۹	۲	۱	۶	۳	۴	۸	۷
۴	۶	۱	۹	۸	۷	۵	۲	۳
۹	۱	۴	۵	۲	۶	۳	۷	۸
۳	۲	۶	۸	۷	۴	۹	۵	۱
۷	۸	۵	۳	۹	۱	۶	۴	۲
۱	۳	۷	۴	۵	۲	۸	۶	۹
۶	۵	۸	۷	۳	۹	۲	۱	۴
۲	۴	۹	۶	۱	۸	۷	۳	۵

حل سودوکو ۱۴۶۷

۳	۶	۲	۷	۹	۱	۴	۸	۵
۵	۱	۴	۲	۸	۶	۳	۹	۷
۸	۹	۷	۳	۴	۵	۱	۲	۶
۹	۷	۸	۱	۵	۴	۶	۳	۲
۴	۲	۳	۸	۶	۷	۹	۵	۱
۱	۵	۶	۹	۳	۲	۷	۴	۸
۷	۸	۹	۶	۲	۳	۵	۱	۴
۲	۴	۱	۵	۷	۹	۸	۶	۳
۶	۳	۵	۴	۱	۸	۲	۷	۹

جدول ۲۴۷۰

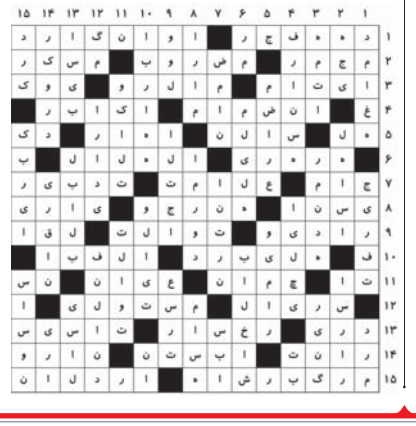

سودوکو سخت ۱۴۶۸

۲				۷			۱	۴
۴					۶	۸		۹
	۱	۸	۵					
۳	۸	۴	۶	۲				
		۷			۱		۶	
		۶		۹	۳	۴		
۷				۵				
	۵					۳		۲
				۸		۹		

قانون‌های حل جدول سودوکو:

۱- در هر سطر و ستون باید اعداد یک تا ۹ نوشته شود. بدیهی است که هیچ عددی نباید تکرار شود.

۲- در هر مربع ۳×۳ اعداد یک تا ۹ باید نوشته شود و در نتیجه هیچ عددی نباید تکرار شود.

سودوکو ۱۴۶۷

	۳			۸			۷	۲
			۵		۲		۴	۹
۷			۶	۳		۸		۵
				۴	۹		۵	۶
		۵	۱		۸		۲	
۹	۶	۲					۸	۱
	۴		۸	۲		۱		۷
۲	۹	۷			۶			
	۵		۳		۷		۶	

سودوکو

سودوکو Sudoku یک واژه ترکیبی ژاپنی به معنای عددهای بی‌تکرار است و امروزه به جدولی از اعداد گفته می‌شود که به عنوان یک سرگرمی رایج در نشریات کشورهای مختلف به چاپ می‌رسد.